



PBV-1601100102030900 Seat No. _____

M. A. (Sem. III) (CBCS) Examination

November / December – 2018

Sanskrit : Paper-CCT-09

(Common Paper for 2015 & 2016)

(Grammar) (New Course)

(१) महाभाष्यम् (पस्पशाहिनकम्)

(२) सिद्धान्तकौमुदी (श्वादिप्रकरणम्-भू-एध धातु)

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

१ नीयेनाभिंथी कोर्धपशु भे गद्यभंओनुं आवश्यक सभजूति साथे भाषांतरं करो : १४

1 Translate with explanation any two of the following passages : 14

(१) येनोच्चारितेन सास्नालाङ्गूलककुदखुरविषाणिनां सम्प्रत्ययो भवति स शब्दः।
अथवा प्रतीतपदार्थको लोके ध्वनिः शब्द इत्युच्यते । तद्यथा-शब्दं कुरु ।
मा शब्दं कार्षीः । शब्दकार्ययं माणवकः । इति ध्वनिं कुर्वन्नेवमुच्यते । तस्माद्
ध्वनिः शब्दः ।

(२) दुष्टः शब्दः स्वरतो वर्णतो वा मिथ्या प्रयुक्तो न तमर्थमाह ।
स वाग्वज्रो यजमानं हिनस्ति यथेन्द्रशत्रुः स्वरतोऽपराधादिति ॥
दुष्टाञ्जशब्दान्मा प्रयुक्ष्महीत्यध्येयं व्याकरणम् ॥ दुष्टः शब्दः ॥

(३) यः सर्वथा चिरं जीवति स वर्षशतं जीवति । चतुर्भिश्च प्रकारैर्विद्योपयुक्ता
भवत्यागमकालेन स्वाध्यायकालेन प्रवचनकालेन व्यवहारकालेनेति । तत्र
चागमकालेनैवायुः पर्युपयुक्तं स्यात् । तस्मादनभ्युपायः शब्दानां प्रतिपत्तौ
प्रतिपदपाठः ॥

(४) अथवा कूपखानकवदेतद् भविष्यति । तद्यथा कूपखानकः कूपं खनन् यद्यपि
मृदा पांशुभिश्चावकीर्णो भवति सोऽप्सु सज्जातासु तत एष तं गुणमासादयति
येन स च दोषो निर्हण्यते भूयसा चाभ्युदयेन योगो भविष्यति ।

२ नीयेनाभिंथी कोर्धपशु भे सूत्रोने सभजोवो : १४

2 Explain any two of the following Sutras : 14

(१) तिङ्स्त्रीणि त्रीणि प्रथममध्यमोत्तमाः ॥ २.४.१०१

(२) कर्तरि शप् ॥ ३.१.६८

(३) परोक्षे लिट् ॥ ३.२.११५

(४) स्पतासी लृलुटोः ॥ ३.१.३३

- ૩ પસ્પશાહિનક અનુસાર વ્યાકરણશાસ્ત્રનાં ગૌણ પ્રયોજનોની ચર્ચા કરો. ૧૪
- 3 Discuss the secondary purposes of study of વ્યાકરણશાસ્ત્ર according to પસ્પશાહિનક. 14

અથવા/OR

- ૩ શબ્દની નિત્યતા અને અનિત્યતા અંગેના વિચારોની સમીક્ષા કરો. ૧૪
- 3 Critically evaluate the views on નિત્યાનિત્યત્વ of word. 14

- ૪ ‘ભવન્તિ’ – રૂપસિદ્ધિની પ્રક્રિયા સમજાવો. ૧૪
- 4 Explain the process of formating the verb ‘ભવન્તિ’. 14

અથવા/OR

- ૪ ‘બભૂવ’ રૂપસિદ્ધિની પ્રક્રિયા સમજાવો. ૧૪
- 4 Explain the process of formating the verb ‘બભૂવ’. 14

- ૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪
- 5 Write short notes on any two of the following : 14

- (૧) ધાતુગણપાઠઃ
- (૨) વૃષભો રોરવીતિ
- (૩) વ્યાકરણ-શબ્દસ્ય અર્થઃ
- (૪) ભૂઃધાતોઃ લૃટ્-લકારરૂપાણિ